

A damaszkuszi út fénye

NÉMETH G. BÉLA
irodalomtörténész

1) Ami felnőttként Krisztus tanítás- és szenvedéstörténetében leginkább megragadott, az a kereszten kínlódó társához intézett szava. A bűnért való emberi gyötrelém megérettő vigasztalása, s a messiási megváltás ígéret teljesítésének szenvedésben véle is való, érte is való egységvállalása.

2) Ehhez szinte kezdettől társult bennem a damaszkuszi út örökké ismétlődő, más-más módon végbemenő históriája. Mit tudott Saulus, mit hallott a Mesterről a tanítványoktól, akár a különösen szeretett Jánostól, avagy a művelt Márktól, ismerte-e őket már előbb egyáltalán, s ha igen, hogyan s mennyire — erről nem szól az Írás részletesen, s a szentíráskutatás sem éppen valami sokat.

Töprenghetett-e, igyekezhetett-e megfejteni — hiszen alapvetően gondolati ember volt —, miért vállalják, a folyvást erősödő hajsza ellenére is, egyre többen, s így közülük azok is, akiknek földerítésére, üldözésére most éppen ő maga is útra kelt, ezeket a tanításokat; mit remélnék, mit kapnak tőlük s általuk?

Hogy éppen ennek az ellentmondásnak fölfejtésén töprengve látta-e be (vagy csak hallucinálta-e, vizionálta-e, szuggerálta-e önmagának, mint azt a nem hívő bibliakutatók gyakran vélik), addigi meggyőződésének ellenkezőjét, s ismerte föl a rábizottal szemben való igazi küldetését, felelősségét, — ez megint csak szakrális titok, kegyelmi értelmű szellemi-lelki fordulat, melyet a köznapok pszichológiájával magyarázni tán nehéz, szinte lehetetlen, az ő fajta karizmatikus lelkületű ember esetében azonban majdnem hogy magától értetődő tény.

3) Egyre inkább úgy érzi vagy érezteti s hiteti magával a mai világ agyonintellektualizált, a racionalitás gögös bizonyosságában és birtoklásában tetszelgő, és tetteit, világ- és társas kapcsolatait, élet- és sorskérdéseit elrendezni magát hivatottnak vélő ember — noha szeme előtt süllyed minduntalan elképesztő és kegyetlen társas és egyedi zúrzavarba, hol itt, hol ott az egyedül általa formált világ. S nem utolsósorban és főképpen éppen ott, ahol a magát az egyedül helyesnek és ésszerűnek birtokában hirdető csoport vagy egyén kezébe jut az irányítás, a hatalom, hívják az illetőt Hitlernek vagy Sztálinnak, ilyen vagy amolyan „szocialista” (azaz társasigazság birtokában lévő) pártnak, eszmének.

4) A mi magyar világunkban és századunkban a Szent Pál-i értelmű hitet, nagyjaink közül, alighanem Babits Mihály testesíti meg igazán. Ő, aki csodálta, s hőséneke tekintette Ágostont, a megtérőt, a megtért térítőt.

Am nála is mélyebb vonzódással szólt a hit vállalása, szüksége, igazsága és a felvilágosodás ateista válfajának bizonytalanságai között küszködő, vergődő Pascalról, aki végül mégiscsak az előbbinek adta szívét és elméjét.

Schopenhauert is hosszan dicsérte Babits, ám éppen azért, mivel az ragyogó írásművészetével, akaratlanul is, azt bizonyította, hogy minden csupán laikus létmagyarázat és erkölcsiség eleve kudarcra van ítélve, és szükségszerűen pesszimizmushoz vezet. Azaz inkább vállalható a Pascal-szerű küszködés, mint akár az ateistán aufklärista, akár bármifajta pusztán materialisztikus lét- és világmagyarázat, erkölcs- és magatartásalakítás.

Állunk keresztjeink tövében

OLASZ FERENC
fotográfus,
filmrendező

*„Mert egy gyermek születik nekünk,
fiú adatik nekünk és az uralom az ő vállán lesz,
és hívják nevét csodálatosnak, tanácsosnak, erős Istennek,
örökkévalóság Atyjának, békesség fejedelmének”
(Ézsaiás 9,6)*

Sokan vagyunk másodrendű állampolgárok e hazában, akik nem szolgáltunk és nem árultunk el senkit, mert nem pénzre és hatalomra vágytunk, hanem önnön etikánk szerint próbáltunk tisztességgel dolgozni. Meghurcoltak, megaláztak, némaságra ítélték bennünket, csak egyet nem vehettek el tőlünk: a HITÜNKET. Miközben a csillagok háborúja dúlt, a mi szemünk előtt a betlehemi csillag ragyogott, s miközben a szolgák új uraiknak szolgáltak a régi gazda gyalázásával, mi a Heródések és Pilátusok között a megjövendölt Gyermeket vártuk.

Állunk keresztjeink tövében.

*Keresztjeink, melyek összekötik az Eget és a Földet,
az Idő és az Örökkévalóság középpontjai.*

Keresztjeink, a kettős szövetség:

Ég és Föld, Isten és Ember között.